

REISEBREV FRA OXFORD

Av Johan Andreas Trovik

«Oxford – where you read with your lover, drink with your tutor, and sleep with your books», skriver en populær studentblogger på bloggen sin, «I'm Having An Essay Crisis». I Oxford blandes århundregamle tradisjoner, utsøkt engelsk arroganse og bemerkelsesverdig britisk elitisme med et rasende høyt intellektuelt nivå. Her spiser du middager i smoking ukentlig og ber bordbønn på latin i store spisesaler fra middelalderen. Så blir du invitert hjem på te,

eller kanskje til kontoret på et glass portvin av læreren din for å diskutere et spesielt spennende essay om Kants kategoriske imperativ – den samme læreren som du senere i uken skal møte som transvestitt på en college-utkleddningsfest, en såkalt «bop». Og i Oxford kan man oppleve

begivenheter som The Mallard Song, hvor verdensledende akademikere hvert hundrede år går i prosesjon med flamme-fakler rundt omkring i All Souls College på jakt etter en kjempegås som visstnok skal ha fløyet ut av fundamentene da collegeet ble bygget i 1437, mens de synger:

*Hough the bloud of King Edward,
By ye bloud of King Edward,
It was a swapping, swapping mallard!*

Men ikke noe av dette visste jeg da jeg for tre år siden begynte søknadsprosessen. Studiehverdagen i den eksepsjonelle boblen som er Oxford University, ble ikke som noe jeg kunne forestille meg. La meg her forsøke å gi et bilde av hvordan det oppleves.

Oxford er en pen by med omtrent 180 000 innbyggere og 20 000 studenter. Hvert år oversvømmes den av omtrent 3,5 millioner turister. Universitetets spesielle collegestruktur gjør at byen på mange måter er oppslukt av universitetet. Går man fra St Hugh's College i nord til Magdalen (uttales «Mårdlin») College i sør, har man gått tvers gjennom nesten hele byen på omtrent en time, og med det også forbi de førtito andre collegene. Og summen

av alle collegene er Oxford University. Et college i Oxford er et delvis selvstendig, hovedsakelig selvstyrt felleskap av akademikere og studenter. Alle studenter (og lærere) ved Oxford tilhører hvert sitt college. Det er et sted man bor og får servert mat, og er institusjonen som organiserer studiene dine. Det er hjemmet ditt i din tid ved universitetet. Ikke alle collegene tilbyr alle studieprogram, men de fleste tilbyr et variert utvalg, og huser både bachelor-, master- og doktorgradstudenter. Størrelsen på collegene varierer også. Noen av dem ligner mest på middelalderslott og har enorme tilhørende hager og parker hvor det gresser både ender og hjort, andre er mindre og mer intime, og har færre tilhørende studenter.

Jeg besøkte Oxford for første gang da jeg bodde i Bath som utvekslingsstudent i andre klasse på videregående, men jeg ble ikke slått i bakken av byen. Jeg slo meg til ro med inntrykkene etter å ha gått litt rundt, sugd inn stemningen fra de gamle bygningene, og besøkt et par av stedene hvor scener fra Harry Potter-filmene ble spilt inn. Men ikke mange måneder senere skjønte jeg at det snart var på tide å finne ut hva jeg ville gjøre med livet mitt – jeg hadde ingen anelse. Da dukket minnene fra «byen med de tusen drømmende spir» opp igjen, og jeg husket programmet jeg hørte om der: Philosophy, Politics and Economics. PPE vokste fram på Oxford, ved Balliol College, i 1920-årene og ble utviklet som et alternativ til det mer tradisjonsrike Classics. Det tilbys nå ved en rekke andre universiteter i England og i resten av verden. Målet er å gi en grunnleggende innføring i hvert av de tre fagområdene, og samtidig gi studenter mulighet til å spesialisere seg i et fagfelt om de vil det. For meg var det ideelt: Hvis jeg ikke visste hva jeg ville gjøre, hvorfor ikke forsøke å utsette beslutningen? PPE favnet akkurat så bredt at jeg foreløpig slapp å ta stilling til det vanskelige spørsmålet om hva jeg ville bli. Etter en stund vokste fascinasjonen for universitetet seg sterkere, og snart forsvant all tvil: PPE på Oxford var noe jeg ville gå for.

Et akademisk år i Oxford består av tre terminer. Høstterminen heter Michaelmas, vinterterminen Hilary,

... den samme læreren som du senere i uken skal møte som transvestitt på en college-utkleddningsfest, en såkalt «bop».

og den fineste terminen – sommerterminen – heter Trinity term. Hver av dem varer i åtte uker. Det er åtte intensive uker. Arbeidet underveis i terminen består hovedsakelig av å skrive essays for så, alene eller med en eller to medstudenter, å forsvare ens resonnement og diskutere essayet og ukens tema med tutoren sin i en såkalt *tutorial*. I hver termin har man to fag, og i hvert fag skriver man mellom seks og åtte essays. Dermed skriver man som regel to essays og har to tilknyttede tutorials i uken. Leselistene til hvert essay kan variere fra tjue bøker du må prøve å få en oversikt over, til en håndplukket samling artikler du skal forsøke å forstå. Det blir mange lange og trette, men også svært givende netter. Ikke så altfor sjelden må man dra en såkalt «all-nighter» for å få ferdig et essay til en tutorial på morgenvaksten. Halvt i svime av mangel på søvn må man så forsøke å forsvare resonnementet man utarbeidet mellom klokken fire og klokken åtte overfor en lærer som har brukt mye av sin akademiske karriere til å utforske dette problemet. Midtveis i terminen, den femte uka, preges av det som kalles «fifth week blues», en emosjonell bølgedal som mange får et sterkt forhold til.

Men med kun 24 uker termintid i året er det også mye ferie: seks uker rundt juletid, seks uker rundt påske, og nesten fire måneder sommerferie. Da reiser de fleste studentene ut av Oxford og hjem. I feriene blir man bedt om å gjøre to ting: konsolidere arbeidet fra forrige termin, og samtidig forberede seg til de neste fagene. Hver termin starter med såkalte *collections*, prøver som blir rettet av colleget ditt, og som man kan få diverse priser for å gjøre det bra på, men som ikke teller noe utover det.

Humaniora- og samfunnsfagsstudenter avlegger nemlig alle eksamenene etter nesten endt studieløp. Det vil si i juni siste året. Da kler man seg pent opp i «subfusc», gutter i sort dress og hvit sløyfe, jenter i sort skjørt og hvit sløyfe, slenger på sin *academic gown*, en kappe som varierer i form og størrelse ut i fra tidligere akademiske prestasjoner, fester en blomst i kragen for å indikere hvor langt du har kommet i eksamensperioden, og har, fordelt på mellom ti dager og tre uker, en tretimers eksamen i hver av de åtte fagene man har tatt. Og våger man å fornærme universitetet ved å gå med sokker med mønster slippes man ikke inn i eksamenslokalet uten en saftig skjennepreken. For PPE-studenter kalles disse eksamenene *finals* og de er alle studenters mareritt. Seks måneder før *finals* har man gjort seg ferdig med alle fag og man begynner å øve. I disse seks månedene selges antidepressiva som varmt brød i apotekene og smattes på av utmattede studenter som om det skulle vært sukkertøy. Men det finnes fordeler med å legge opp studiene slik. Først og fremst gir det mulighet til læring for

lærings skyld i de to årene før man må begynne å tenke på eksamenene. Når man skal prøve å forstå tung filosofi er det befriende å gjøre det helt uten å være tynget av tanken på hvordan man skal få denne forståelsen uttrykt i en eksamensbesvarelse. Ulempen, presset som følger med *finals*, har jeg ennå ikke måttet forholde meg til, så foreløpig kan jeg ikke være noe annet en svært fornøyd.

Oxford preges av analytisk filosofitradisjon og stemningen er avgjort antifransk. Foucault leses som en kuriositet og Derrida skys som pesten. Hvis man vil studere filosofi i et historisk perspektiv kan man gjøre det ved å ta fag som går i dybden på et eller to verk. Hvis man tar faget Early Modern Philosophy (som fram til i år ikke så rent lite arrogant ble kalt History of Philosophy) holder det for eksmepl å studere en av rasjonalistene og en av empiristene. Tar man faget Philosophy of Kant, er man kun nødt til å studere *Kritikk av den rene fornuft*. Men mer populært enn å ta historiske tekstbaserte fag er det å studere fag som tar for seg et (analytisk) filosofisk felt, for eksempel Philosophy of Mind eller Logic and Language. Jeg har likevel valgt å fokusere på klassikerne, og trives godt med det. Litt frustrerende kan det riktignok være å oppleve at Platon til tider blir tatt helt ut av sin historiske kontekst og studert innenfor et rammeverk og med et analyseverktøy som kun er utviklet i løpet av det siste århundre.

Jeg tror likevel den analytiske tradisjonen skal ha mye av æren for at filosofibakgrunn har en såpass høy stjerne i Storbritannia. PPE-studenter fra Oxford går inn i det politiske liv, får jobber i byråkratiet, begynner som diplomater og er ettertraktete i næringslivet. En viktig årsak til de allsidige karriereveiene er de «transferable skills» man får med seg etter å ha studert i Oxford. Man lærer seg å behandle en stor mengde faglitteratur på kort tid, man øves i å analysere kompliserte problemer og i å framstille argumenter og tankerekker klart og tydelig, og man blir vant med å leve under tidspress. Men en like viktig årsak er en dyp anerkjennelse av verdien av holdningene som innprentes i en av å studere filosofi. Det viktigste jeg tar med meg fra Oxford, tror jeg, i tillegg til å bli en ekspert på å knytte tversoversløyfer, er en intellektuell åpenhet, en nysgjerrighet overfor nye problemer og ukonvensjonelle løsninger, samt en fascinasjon for de mest grunnleggende spørsmål rundt vår eksistens.

... våger man å fornærme universitetet ved å gå med sokker med mønster slippes man ikke inn i eksamenslokalet uten en saftig skjennepreken.